

GRADUL DE AUTOFINANȚARE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ DIN JUDEȚUL ALBA ÎN PERIOADA 2012-2017

THE DEGREE OF AUTOFINANCING IN LOCAL PUBLIC ADMINISTRATION IN THE ALBA COUNTY IN 2012-2017

Vasile BURJA, Prof. univ. dr., UAB, România,

e-mail: vasileburja@yahoo.com

Cristina-Susana DOHAN (LITAN), drd., UAB, România,

e-mail: d_litan@hotmail.com

Mihaela-Maria MIHALCEA, drd., UAB, România,

e-mail: mihaela_mihalcea@uab.ro

Abstract. *The local public authority, according to local autonomy, acts in the interest of the community it represents. We propose to analyze the level of self-financing of the local public administration in Alba County in the period 2012-2017. We choose Ciugud commune in Alba County as an example of good practice in accessing European funds and in solving public affairs.*

Key words: local government, local autonomy, degree of self-financing, local community

JEL classification H61, H68, H72, H83

Introducere.

Administrația publică locală vine în întâmpinarea nevoilor cetățeanului. În exercitarea prerogativelor sale dispune de autonomie locală. Autonomia locală este forma modernă de exprimare a principiului descentralizării administrative[1]. Descentralizarea locală implică autonomia financiară. Fără componenta financiară descentralizarea administrativă este dificil sau chiar imposibil de realizat[2]. Descentralizarea și autonomia financiară pentru autoritățile locale presupun găsierea celor mai eficiente surse de finanțare[3], astfel accesarea de fonduri europene nerambursabile, accesarea de fonduri guvernamentale pentru programele naționale de dezvoltare locală și venituri proprii eficient gestionate garantează bunăstarea comunității locale și creșterea interesului investitorilor pentru dezvoltare economică în mijlocul comunităților prospere. Acest din urmă fapt va conduce la o creștere sănătos susținută a veniturilor proprii, pe termen mediu și lung, oferind comunității locale garanția unei bune finanțări a activității administrației publice locale mult timp după finalizarea programelor cu finanțare nerambursabilă europeană sau națională.

Demersul nostru științific este motivat de analiza evoluției gradului de autofinanțare a unităților administrativ-teritoriale din județul Alba în perioada 2012-2017 și de verificarea dacă există o legătură între gradul de autofinanțare în administrația publică locală și prosperitatea comunității locale.

Am ales ca referință comuna Ciugud, cunoscută la nivel național și chiar la nivel european drept o comună prosperă. De curând, comuna Ciugud a fost prezentată ca exemplu de bune practici în cadrul Forumului Cooperării Franco-Române ce a avut loc la Lyon în Franța.

Gradul de autofinanțare. Gradul de autofinanțare-indicator propus și obligatoriu de calculat potrivit Ordinul 244/2651 din anul 2010 se stabilește ca raport între veniturile proprii încasate exclusiv cote și veniturile totale încasate [4].

Veniturile proprii se compun din: impozit pe profit, impozit pe venit, cote și sume defalcate din impozitul pe venit, alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane fizice, impozite și taxe pe proprietate, alte impozite și taxe generate de bunuri și servicii, taxe pe utilizarea

bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități, alte impozite și taxe, venituri din proprietate, venituri din dobânzi, venituri din prestări de servicii și alte activități, venituri din taxe administrativ, eliberări permise, amenzi, penalități și confiscări, diverse venituri, venituri din valorificarea unor bunuri, încasări din rambursarea împrumuturilor acordate.

Vom prezenta datele centralizate pentru fiecare trimestru din perioada 2012-2017 pentru Comuna Ciugud, comparativ cu media județului Alba și pentru o interpretare mai elocventă a datelor analizate alegem să prezentăm și indicatorii calculați pentru municipiul Alba Iulia.

**Tabel 1. Gradul de autofinanțare pentru perioada 2012-2017
calcul conform formulei propuse de ordinul 244/265/2010**

Perioada de referință (an și trimestru)	Comuna Ciugud	Municipiul Alba Iulia	Media județului Alba
2012 I	70,27%	27,44%	31,00%
2012 II	60,04%	23,41%	25,29%
2012 III	52,22%	21,52%	21,64%
2012 IV	40,51%	17,77%	13,64%
2013 I	61,02%	36,96%	27,97%
2013 II	57,22%	29,49%	25,23%
2013 III	56,50%	26,73%	22,23%
2013 IV	47,24%	19,34%	14,77%
2014 I	48,89%	34,24%	31,08%
2014 II	42,45%	26,88%	24,09%
2014 III	39,72%	26,99%	23,07%
2014 IV	32,78%	23,85%	15,26%
2015 I	77,88%	39,70%	33,09%
2015 II	61,39%	36,21%	25,92%
2015 III	57,87%	34,65%	24,13%
2015 IV	28,35%	24,50%	12,34%
2016 I	77,65%	33,46%	33,35%
2016 II	60,89%	32,63%	28,46%
2016 III	55,82%	30,02%	26,20%
2016 IV	40,30%	23,32%	14,96%
2017 I	49,00%	34,97%	29,26%
2017 II	50,12%	27,31%	21,85%
2017 III	51,18%	23,78%	20,01%
2017 IV	37,00%	20,70%	13,67%

Sursa: prelucrare proprie a datelor din situațiile financiare ale celor 79 de unități administrativ-teritoriale din județul Alba

După cum observăm gradul de autofinanțare are cea mai mare valoare în primul trimestru al anului și scade în trimestrele următoare. În primul trimestru se colectează cele mai multe impozite pe proprietate datorită acordării bonificației pentru plata integrală a impozitelor până la prima scadență. Este important să precizăm că indicatorii trimestriali sunt calculați la valorile

trimestriale cumulate de la începutul anului, nu doar la diferența valorică aferentă unui anumit trimestru. Acest principiu bugetar de cumulare a execuției se aplică și în acest caz. Astfel indicatorii aferenți primului trimestru sunt calculați la execuția realizată din 01 ianuarie până la 31 martie, cei calculați la trimestrul al doilea pentru intervalul 01 ianuarie-30 iunie, la trimestrul al treilea pentru perioada 01 ianuarie-30 septembrie, iar cei aferenți trimestrului al patrulea pentru execuția realizată în întreg anul bugetar.

În intervalul analizat valoare cea mai mică a indicatorului privind gradul de autofinanțare pentru comuna Ciugud este atins la finele anului 2015 28,35 %, iar maximul acestui interval îl reprezintă valoarea de 77,88 %, indicator calculat la primul trimestru al anului 2015.

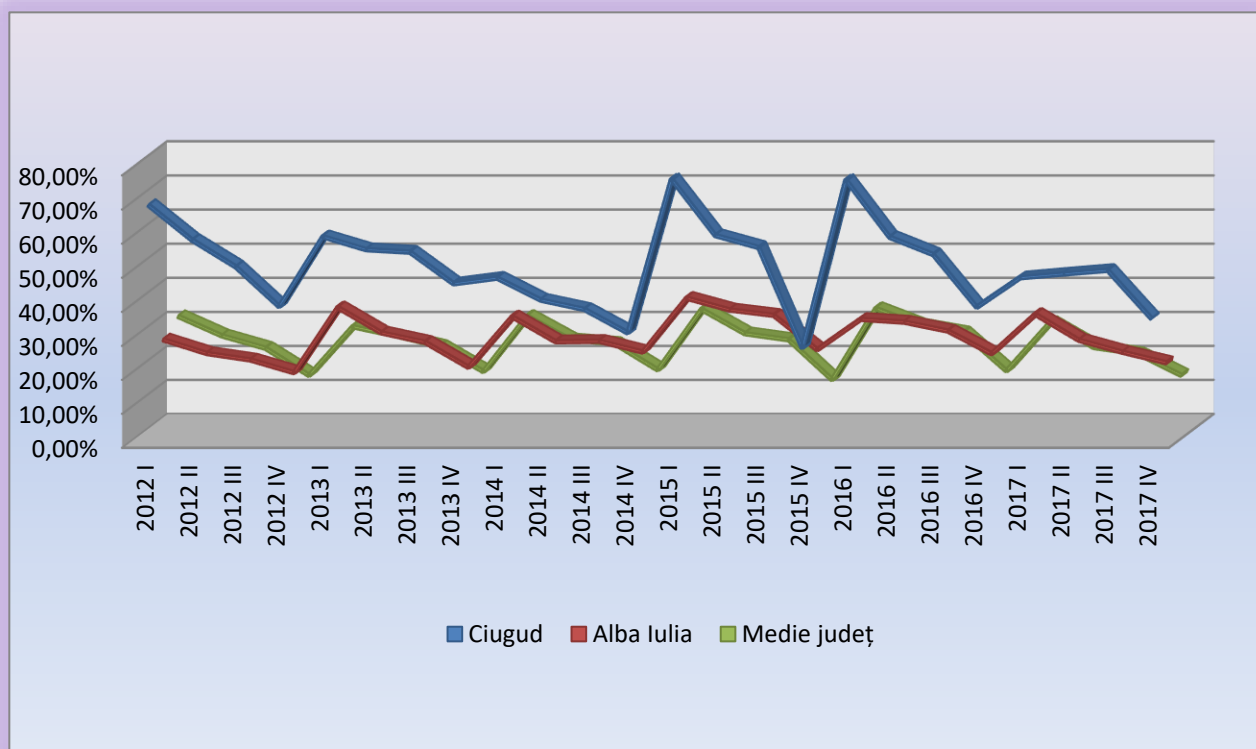

Figura 1. Evoluția gradului de autofinanțare în perioada 2012-2017 pentru Comuna Ciugud comparativ cu Municipiul Alba Iulia și cu media județului Alba

Așa cum observăm din figura nr.1 comuna Ciugud are gradul de autofinanțare mult peste media județului Alba și mult peste nivelul gradului de autofinanțare pe care îl are municipiul Alba Iulia. Vom explica acest aspect ținând seama de faptul că în cazul comunei Ciugud avem un grad de colectare ridicat. S-a reținut faptul că în calculul gradului de autofinanțare ținem seama de execuția bugetară, adică de încasările efective, nu ne referim la prevederile bugetare. Astfel apreciem că seriozitatea și implicarea comunității locale sunt importante în procesul bugetar. Onorarea la timp a obligațiilor față de bugetul local, permite autorităților să dispună de fondurile necesare în timp util pentru satisfacerea nevoilor comunității.

Gradul de autofinanțare reprezintă un indicator de care se ține cont în acordarea punctajului pentru accesarea de fonduri europene. Un grad de autofinanțare mai ridicat garantează potențialul unei bune gestionări a fondurilor europene nerambursabile și posibilitatea cofinanțării proiectelor viitoare. Datorită sistemului de rambursare a sumelor deja cheltuite, precum și datorită existenței

cofinanțării sau a chetuielilor conexe neeligibile în implementarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă, fie ea europeană sau națională, capacitatea financiară a instituției beneficiare de proiect este un element semnificativ. În cazul comunei Ciugud se confirmă acest aspect. Fără fondurile proprii gestionate eficient nici atragerea de fonduri nerambursabile nu ar fi fost posibilă.

Vom considera ca indicator de bunăstare media venitului colectat la bugetul local pe cap de locuitor. O comunitate mulțumită va onora la timp datoriile față de bugetul local, comunitatea cu un nivel de trai bun, având proprietăți generoase va datora impozite și taxe locale pe măsură, într-o comunitate prosperă sunt atrași cu ușurință investitorii, care contribuie și ei la creșterea venitului colectat ca medie pentru fiecare cetățean al comunității.

Menționăm că media veniturilor proprii (exclusiv cote) încasate pe cap de locuitor are un ritm de creștere foarte bun în comuna Ciugud, iar acest lucru este rezultatul prosperității comunității. Investitorii atrași în zona de dezvoltare economică a comunei au pus umărul la creșterea bunăstării comunității locale și în mod direct prin asigurarea de locuri de muncă și în mod indirect prin suplimentarea veniturilor bugetului local.

**Tabel 2. Venituri proprii (exclusiv cote) încasate pe cap de locuitor
pentru perioada 2012-2017**

Perioada de referință	Comuna Ciugud	Municipiul Alba Iulia	Media județului Alba
2012	367	629	272
2013	551	485	326
2014	616	484	336
2015	634	520	356
2016	992	517	396
2017	1.268	520	426

Sursa: prelucrarea proprie a datelor din situațiile financiare ale celor 79 de unități administrativ-teritoriale din județul Alba

Tendința indicatorului prezentat de noi în tabelul anterior este de creștere atât la nivelul județului Alba cât mai ales la nivelul comunei Ciugud. În cazul municipiului Alba Iulia, deși în intervalul de timp analizat impozitele și taxele locale au fost majorate, totuși indicatorul propus de noi era la cel mai înalt nivel la începutul perioadei analizate.

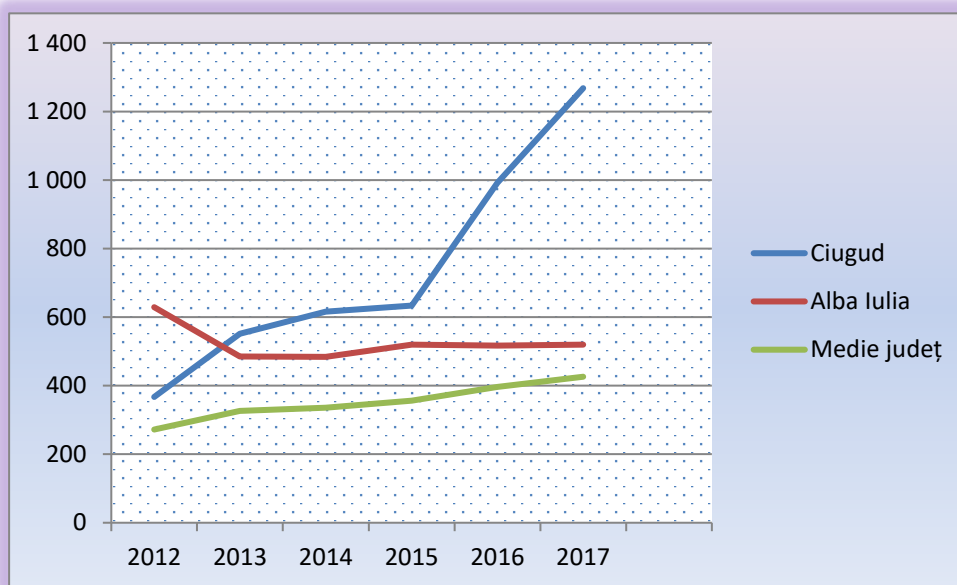

Figura 2. Evoluția veniturilor proprii încasate (exclusiv cote) pe cap de locuitor în perioada 2012-2017 pentru Comuna Ciugud comparativ cu Municipiul Alba Iulia și cu media județului Alba

Conform datelor prezentate pentru Comuna Ciugud veniturile proprii (exclusiv cote) raportate la numărul de locuitori au crescut în anul 2017 față de anul 2012 cu 245%, în timp ce pentru municipiul Alba Iulia același indicator a cunoscut o diminuare de 17%, iar media județului Alba înregistrează în anul 2017 față de anul 2012 o creștere de 57%. Vom ține seama de asemenea că impozitele și taxele locale datorate în mediul rural, sunt mai mici decât în municipiul reședință de județ.

Un alt aspect pe care l-am remarcat analizând datele pe care le avem la dispoziție din situațiile financiare ale administrației publice locale din județul Alba, este costul redus cu resursele umane în administrația locală de la Ciugud, adică 636 lei/locuitor, față de 1.216 lei/locuitor media județului Alba și 1.316. lei/locuitor în administrația publică locală din municipiul Alba Iulia.

Tabel 3. Cheltuieli de personal în administrația publică locală pe cap de locuitor

Perioada de referință	Comuna Ciugud	Municipiul Alba Iulia	Media județului Alba
2017	636	1316	1216

Sursa: prelucrarea proprie a datelor din situațiile financiare ale celor 79 de unități administrativ-teritoriale din județul Alba

Am analizat datele doar pentru anul 2017. Anterior în costurile de personal, așa cum se regăsesc în situațiile financiare erau cuprinse și cheltuielile de personal din unitățile de învățământ, întrucât aceste unități sunt ordonatori terțieri, iar situațiile financiare se întocmesc agregat.

Începând cu anul 2017 salariile unităților de învățământ preuniversitar de stat sunt plătite prin inspectoratele școlare.

Concluzii

La Ciugud obișnuim să afirmăm că drepturile comunității locale sunt obligațiile administrației publice locale și obligațiile comunității locale sunt drepturile administrației publice locale. Astfel într-un parteneriat corect creștem sănătos. Atragerea de fonduri europene reprezintă o oportunitate de dezvoltare, dezvoltare care însă trebuie susținută prin politici locale care atrag investitori în zonă, astfel asigurându-se un climat favorabil pentru un trend continuu de prosperitate a comunității locale.

Urmând această politică, apreciem că un grad de autofinanțare crescut reprezintă o pârghie de susținere a autonomiei locale. Bunăstarea populației este în legătură directă cu dezvoltarea administrației publice locale.

Referințe bibliografice:

- [1] Vida, I. Administrația publică și autonomia locală, *Dreptul*, nr. 10-11/1994, p. 51-53.
- [2]. Dogariu E., Studiu privind autonomia locală financiară în România, *Economie teoretică și aplicată*, vol. XVII (2010) No. 6(547), p.66
- [3]. Manole, T., Decentralizations and financial autonomy? Opportunity for Moldovan local authorities, *Contemporary Economy Journal*, 1, issue 1, 2016, p. 60-70.
- [4] Ordinul 244/2651 din 03 noiembrie 2010 pentru aprobarea metodologiilor de aplicare a prevederilor art. 14 alin. (7), ale art. 57 alin. (2¹) și ale art. 76¹ alin. (1) lit. e) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, Monitorul Oficial nr.777 din 19 noiembrie 2010.